

“MASTER CLASS” DE FILOSOFIA A GIRONA

Xavier Serra Besalú

Professor de filosofia a l'Institut Carles Rahola (Girona)

Semblaria que la filosofia no és als carrers

Les persones vivim avui dia preocupats per nombrosos afanys que ens tenen ben absorts, casi abduïts. La diversió, les preocupacions immediates, el no estar sols o inactius, l'intentar assolir fites, etc. semblen quelcom no prescindible: allò que els filòsofs –i no només ells– anomenen “vida activa” i que –malauradament– sembla allunyar-nos potser de la “vida contemplativa”. Des d'antic sabem que no és pas el mateix la teoria, la praxis ètica o la producció transitiva.

Si mirem les nostres ciutats – la vida urbana s'ho menja tot – i també la capacitat comunicativa que ens proporcionen les tecnologies digitals, és com si haguessin desaparegut els espais per a la reflexió, per al pensament no directament mediat. Per això, en el marc de l'Associació “Filosofia, ara” (<http://a.filoara.cat>) ens intentem comprometre en dur el pensament al bell mig de la ciutat, en aquet cas, Girona.

Sovint tampoc és a l'acadèmia

A molts llocs, el pensament ha desaparegut pràcticament de l'ensenyament secundari. No cal fer una anàlisi massa extensa per adonar-se que, mentre a alguns països (com França o Itàlia) la història del pensament i l'anàlisi de les idees té un espai rellevant al currículum i és present a les proves d'accés a la universitat, en força altres s'està eliminant progressivament (de manera més o menys evident) de les prioritats formatives, en favor d'àrees com l'STEM, les llengües estrangeres o les matèries d'emprenedoria i gestió.

És ben cert que les pràctiques educatives de “Filosofia per a nens” són lloables, i fins i tot freqüents i ben considerades, però tot sovint no deixen de ser simples experiments lingüístics i de creativitat, més que no pas de pensament. Una prova la trobem en què solen acabar-se amb el període de de l'ensenyament obligatori i fins i tot abans. És a dir, és com si –a mesura que es creix – s'hagués de deixar pas a matèries més

“útils” (no només per la política educativa sinó també en la consideració social, institucional i de les famílies).

La filosofia és vital: dona energia i sentit a l'existència

Nombroses persones, i no només docents, estem convençuts que la reflexió filosòfica no és un “optional” sinó que resulta imprescindible per al creixement personal i per la recerca del sentit de la vida. Sense filosofar potser algú accedeixi a la “bona vida” però de ben segur no pas a la “vida bona” (ja ho esmentava Mill amb la famosa citació del “Sòcrates insatisfet”). Sempre amb una gran llibertat (som al s. XXI!) i desvinculats de simples interessos econòmics o ideològics particularitzats.

Al mateix temps, si no hi ha aquests espais de reflexió, el pensament semblaria quedar reduït a una frase en algun anunci publicitari, a un grafit o a un tuït ben trobat, i prou. I *no és això, companys, no és això!* (com deia la mítica cançó d'en Lluís Llach): cal facilitar que, en les converses entre amics, en els raonaments d'opinió, en les anàlisis dels fenòmens socials o educatius hi hagi prou recursos per a exercitar-hi la intel·ligència i la raó filosòfiques, la saviesa. Per això, podem dir que cal “parlar de filosofia al carrer”.

Dades factuais prèvies

A l'entorn de la ciutat de Girona hi ha força centenars – fins i tot milers - d'estudiants de Batxillerat (de 2n i de 1r). Tots ells cursen Filosofia com a matèria comuna. A més, és una assignatura que pot anar a la Selectivitat. D'altra banda Girona compta amb una dinàmica secció de Filosofia a la Facultat de Lletres de la Universitat local, d'un piló de graduats que han cursat Filosofia, de tantes persones intel·lectuals inquietes (és una ciutat culturalment ben activa). Cal dir que – entre l'esdeveniment teatral Temporada alta, els debats i concerts, i les

conferències en el marc de la Càtedra Ferrater Mora, del Seminari municipal d'Humanitats, del Museu d'Art, etc., Girona és un "locus" ideal.

Tot plegat, i amb l'efecte catalitzador d'un grup de professors i professores vinculats a la organització de la Jornada de Filosofia de Girona o a l'Associació "Filosofia, ara", va fer viable l'organitzar unes xerrades amb un format actualment amable: naixia "Filosofia a l'abast". Es tractaria de sessions amb un format de "Master Class", és a dir – seguint la descripció de la inefable *Viquipèdia* – "sessions impartides per un expert, on es desenvolupin habilitats" (si s'aplica a la música, a la cuina, etc., ¿per què no al pensament?): són com les conferències de tota la vida però amb una orientació pràctica, dialèctica, operativa que - en el cas de la filosofia - pot expressar-se amb un debat i preguntes, o amb altres concrecions. Ens va semblar que comptàvem amb un nou lloc cèntric, meravellós, enmig de la ciutat: la nova Biblioteca Carles Rahola¹. A més, oferir als assistents la certificació de la seva participació, podia tenir un atractiu afegit.

Una proposta senzilla, eficaç

I així es va començar, el gener del 2019, amb la ponència "De debò existeixen les idees platòniques?", a càrrec del prof. Ramon Alcoberro (en aquest mateix exemplar de la revista hi ha el comentari d'una alumna de Batxillerat a aquesta primera sessió). Van seguir altres classes sobre autors de la Selectivitat: Descartes, Locke o Nietzsche, en sessions, plenes a vessar, impartides pels prof. Mireia López-Amo, Joan Vergés i Josep-Maria Terricabras, i que es poden veure al web filoara.cat/mcf.

La darrera sessió del curs 18-19 va ser a càrrec d'una *influencer* en la divulgació de textos educatius per les xarxes, la

prof. Lluna Pineda², que ha creat la pàgina filoselectivitat.cat entre altres i que fa servir audiovisuals explicatius per exposar autors i temes del currículum de secundària. Va transmetre la seva experiència i anàlisi a mitjan maig. En el fons, les "Master Class" de Filosofia a Girona proporcionen un espai agradable, accessible, on pot anar-hi força gent, i que afavoreix l'objectiu: dur la filosofia la mig de les nostres vides, siguin aquestes més o menys acadèmiques. Ara cal confirmar la continuïtat que tindrà la proposta, que s'afegeix a tantes altres propostes que hi ha, en l'àmbit del pensament, a Girona i arreu.

¹ Vegi's <http://bibliotecagirona.gencat.cat/ca/inici> (consultat el 30/5/19)

² Vegi's l'entrevista al *Diari de Girona* (18/5/19), a <https://www.diaridegirona.cat/ultima-dia/2019/05/18/llei-pot-dir-missa-hi/981094.html> (consultat el 30/5/19).